*І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...*
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 135 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ЛИПНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, JULY 16, 1975 No. 135 VOL. LXXXII.

СТЕЙТОВИЙ КОЛЕДЖ ДЖЕРЗІ СИТІ ЗАПОЧАТКОВУЄ КУРС ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

Під час відвідин у „Свободі". Сидять (зліва): ред. Василь Тершаковець, проф. д-р Тадеуш Ґромада і проф. д-р Володимир Трембіцький.

Джерзі Сіті. — З початком нового академічного року у вересні ц.р. місцевий Стейтовий Коледж започаткує окремий курс Історії Української Державности (9-20-го сторіч) в рямках свого відділу спадщинних і етнічних студій — інформували голова цього відділу проф. д-р Тадеуш Ґромада і проф. д-р Володимир Трембіцький, який викладатиме курс історії української державности, під час своїх відвідин та розмов з головними екзекутивними урядовцями УНСоюзу і редакторами „Свободи" в понеділок, 14-го липня.

Запляновапий курс включатиме зокрема студії про:

1) міжнародно - політичне та економічне становище України (Руси) від найдавніших часів, особливо зображення міжнародних взаємин із різними державами на протязі століть; 2) проаналізовання питання формації українського народу від ранніх історичних часів та обговорення національної експанзивности нації в причорноморські простори, Підкавказзя і в український Далекий Схід (Зелений Клин); 3) з'ясований буде вклад української культури у всеслов'янську культуру і роля української культури в рості національного відродження інших народів слов'янського світу; 4) наше минуле в ЗСА, Канаді та в інших країнах світу.

Завданням цього курсу — інформували відвідувачі — є опрокинути зовсім непотрібне почуття національної меншевартости в тут родженої молоді та підняти в нашій молоді гордість з приналежности до української нації, розуміючи правильно місію України в крузі держав чорноморського та середньо-европейського обширів, як теж й на Далекому Сході в минувшині та на майбутнє. Курс, що його можна б назвати курсом політичної історії України, призначений для студентів, які спеціялізуються в східньо - европейських студіях і совєтології, як і для надзвичайних студентів - слухачів: наших виховників молоді в молодечих організаціях та вчителів шкіл українознавства, як теж для всіх, які бажають докладніше запізнатися із українською минувшиною в політичному аспекті.

Оплата за цей 3-кредитний курс виноситиме всього 65.75 дол. Для незаможних студентів є передбачені стипендії наших чільних громадських та фінансово - бизнесових установ.

Зголошуватись на цей курс можна вже тепер у Admissions Office of Jersey Ciey State College, Jersey City, N. J. 07305, подаючи число курсу — 8309. Виклади пічнуться 10 вересня та відбуватимуться раз в тиждень — кожної середи між 7:00 — 9:30 вечора.

Курс Історії Української Державности — як згадано —вестиме професор того коледжу д-р Вол. Трембіцький, довголітній дослідник історії міжнародних взаємин України в політичному та економічному аспектах, автор праць по цьому питанні та активний член в українському та чужинецькому науковому світі.

ПЕРШИЙ СПІЛЬНИЙ АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКИЙ КОСМІЧНИЙ ПОЛЕТ ЗАПОЧАТКОВУЄ „НОВУ ДОБУ" КАЖЕ ПРЕЗИДЕНТ ФОРД

Вашінґтон. — Рано у вівторок, 15 липня, як це число „Свободи" мало друкуватися на пресі, президент Джералд Форд кілька хвилин перед запуском у космос совєтського космічного корабля „Союз" заявив, що перший спільний космічний полет американських астронавтів і совєтських космонавтів є історичною подією, яка буде початком нової доби співпраці між ЗСА і СССР в космічних дослідах Президент заявив, що перший міжнародний полет доказує, що Америка та Совєтський Союз хочуть співпрацювати в різних ділянках. Він хвалив обидві залоги за їхню посвяту та побажав їм щасливого та успішного полету. Президент бачив запуск совєтського корабля в космос на телебаченні в авдиторії Державного департаменту. Разом із президентом Фордом приглядався цьому історичному запускові совєтський амбасадор Анатолій Добринін, який також підкреслив важливість цієї події, заявляючи, що цей перший спільний космічний полет буде початком дальших спільних американсько - совєтських дослідів космосу.

Совєтський космічний корабель „Союз" був запущений в космос із Байконурського Космодрому в 8:20 рано за нюйоркським часом і цей запуск був передаваний на телебаченні майже у всіх країнах світу. Залога „Союзу" складається із підполковника Алексея Леонова та Валерія Кубасова. Того самого дня, тобто, у вівторок, 15 липня о год. 3:52 по пол. із Космічного Центру Кеннеді в Кейп Каневерал, Фльорида, мав бути запущений в космос американський космічний корабель „Аполлон", залога якого складається із генерала Томаса П. Стаффорда, Венса Д. Бренда і Доналда К. Слейтона. Запуск „Аполлона" в космос також мав бути передаваний на телебаченні по цілому світі.

У четвер, 17 липня, американський і совєтський космічні кораблі мають сполучитися на час двох днів, що буде першим таким міжнародним досягненням у космосі. Під час сполучення американські астронавти та совєтські космонавти мають перевести кілька спільних дослідів, залоги обміняються подарунками та відвідуватимуть одна одну. Цей перший спільний полет американських астронавтів і совєтських космонавтів викликав велике зацікавлення по цілому світі. Навіть у Совєтському Союзі, де всі космічні полети досі були задержані в таємниці аж поки вони не закінчилися успіхом, совєтська преса широко інформувала своїх читачів про цей полет ще перед запущенням кораблів в космос.

„Союз" має приземлитися поблизу Караґанди в Казахстані 21-го липня, а „Аполлон" осяде на Тихому океані 24 липня. Як інформують речники Крайового Аеронавтичного й Космічного Управління (НАСА), на початку 1980-х років мають відбутися дальші спільні полети американських астронавтів і совєтських космонавтів.

УКРАЇНЦІ ДОРІКАЮТЬ ВАТИКАНОВІ ЗА МОВЧАНКУ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ — ІНФОРМУЄ МІЖНАРОДНЕ ПРЕСОВЕ АҐЕНСТВО

Рим, Італія. — Українські католицькі прочани, які прибули тут з різних країн їхнього поселення у вільному світі, щоб взяти участь в „Українських Днях" з нагоди Святого Року, виступили з обвинуваченням проти Ватикану за його „мовчанку" в справі переслідування українців католиків в Совєтському Союзі, згідно з повідомленням аґенції Юнайтед Пресс Інтернешенел (ЮПІ) з понеділка, 14-го липня.

З обвинуваченням виступили представники Світового Об'єднання за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви під час пресової конференції тут минулого понеділка.

„Апостольська столиця є вправді репрезентована на нарадах Европейської Конференції в Справах Безпеки і Співробітництва в Гельсінках і в Женеві, але ми не чули ані одного слова від її представників про переслідування українців - католиків в Совєтському Союзі", заявив д-р Василь Маркусь, професор політичних наук в університеті Лойола в Чікаґо. В дальшому проф. Маркусь висловив побоювання, що представники Ватикану можуть підписати угоду на конференції, яка не матиме жадних гарантій основних релігійних прав для українців-католиків.

„Ми закликаємо курію і державний Секретаріят Ватикану", — заявив д-р Маркусь згідно з повідомленням ЮПІ, — „виступити в обороні цієї частини Вселенської Церкви так, як вони це роблять в обороні соціяльних і людських прав в усіх інших випадках — за вийнятком Совєтського Союзу". Пресова аґенція дальше цитує заяву д-ра Маркуся, в якій він висловлює „обурення з приводу мовчанки" представників Ватикану та його офіціозу „Осерваторе Романо" в справі переслідування Української Церкви в Совєтському Союзі. „Це вже не тільки квестія збереження Української Католицької Церкви, але й основних церковних принципів", сказав д-р д-р Маркусь. Аґенція ЮПІ повідомляє, що в Богослуженнях в базиліці св. Петра в суботу, 12 липня, взяло участь понад 4,000 українців-католиків з різних країн Заходу. „Архиєрейську Службу Божу відправив кардинал Йосиф Сліпий, екзильний провідник українців-католиків", — сказано в повідомленні.

У ДЕНВЕРІ СТВОРЕНО УКРАЇНСЬКУ НАУКОВУ ФУНДАЦІЮ

Денвер, Коло (П. С.). — З початком цього року створено тут Українську Наукову Фундацію (Ukrainian Research Foundation, Inc.), як неприбуткову установу з метою сприяти розвиткові української науки. Цей почин заініціювала група українських науковців і у вже заінкорпорованому статуті підкреслено такі найважливіші моменти у завданнях УНФ:

а) Фінансово уможливити виготовлення важливих наукових праць з різних ділянок українознавства, зокрема праць синтетичного характеру;

б) нав'язання відповідних контактів з українськими та чужинецькими науковими і громадськими інституціями для належної співпраці і координації наукової роботи;

в) опрацювання видавничого пляну наукових праць на найближчих чотири роки. Більшість цих видань появлятимуться англійською й іншими мовами;

г) створення наукової бібліотеки для співробітників УНФ;

ґ) створення тривкої фінансової бази для здійснення цих намічених завдань.

Наукову Раду УНФ очолює проф. д-р Олександер Оглоблин, відомий український історик та президент УВАН у ЗСА і Українського Історичного Товариства. У члени Наукової Ради входять такі українські науковці: д-р Марко Антонович, заступник президента УІТ, о. д-р Олександер Баран, професор історії Манітобського університету та президент УВАН у Канаді, д-р Богдан Боцюрків, професор політичних наук Карлетонського університету, д-р Юрій Бойко - Блохін, професор літературознавства німецького університету у Мюнхені, д-р Любомир Винар, головний редактор „Українського Історика" та професор Кентського університету, д-р Тарас Гунчак, професор історії Ратґерського університету, проф. д-р Володимир Кубійович, президент НТШ у Европі та головний редактор Енциклопедії Українознавства, д-р Юрій Луцький, професор літератури Торонтського університету,

(Закінчення на стор. 3-ій)

Совєти таврують Шлесінджера за його заяви щодо вживання атомової зброї

Москва. — Орган КПСС „Правда" із суботи, 12 липня, як також ряд інших совєтських газет і журналів гостро натаврували секретаря оборони Джеймса Шлесінджера за те, що він кілька разів заявив, що ЗСА не можуть категорично відмовитися від можливости, що вони перші вживуть атомову зброю, якщо б Заходові загрожувала неминуча мілітарна поразка. Не входячи в подробиці заяви Шлесінджера, совєтська преса зарахувала його до тих американських діячів, які нібито замість старатися зменшити можливість атомової війни, пропаґують стратегію можливого застосування нуклеарної зброї проти Совєтського Союзу. Совєтська преса також закинула Шлесінджерові, що він нібито старається перешкодити остаточному договорові між ЗСА та СССР щодо обмеження і контролі над стратегічною атомовою зброєю. Як відомо, Шлесінджер заявив, що ЗСА вжили б атомову зброю тільки в крайньому випадку, а також, що коли б Америка категорично заявила, що в жадному випадку першою не вжила б атомової зброї, то це дуже послабило б мілітарну потугу НАТО, бо зовсім зліквідувало б „відстрашаючи потенціял" такої зброї.

ЗАКЛЮЧНА СЕСІЯ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПІЧНЕТЬСЯ 30 ЛИПНЯ

Женева. — Після дворічних переговорів, делеґації 35-ти европейських держав, Канади і ЗСА остаточно погодилися на те, щоб заключну сесію Европейської Конференції для Справ Безпеки і Співробітництва відбути під кінець липня цього року. Сесія пічнеться 30 липня у Гельсінках і триватиме, як інформують, не довше трьох днів. У цьому часі голови держав підпишуть т. зв. Европейську декларацію, яка має аж 100 сторінок і якою західні держави таки леґалізують загарбання Москвою цілого ряду европейських країн, ратифікуючи і стверджуючи „непорушність" повоєнних кордонів в Европі. Згідно з інформаціями, до Гельсінкі поїде також президент Форд, який підпише цю Европейську декларацію від імени ЗСА. Від імени СССР декларацію має підписати Л. Брежнєв. Декларація включає постанову, яка каже, що затверджені повоєнні кордони в Европі можуть бути змінювані, але тільки „згідно з міжнародним правом і мирним способом та на базі договору". Включено у декларацію постанови про поліпшення відносин політичних, економічних і військових між Заходом і совєтським бльоком, включно з деякою лібералізацією, коли йдеться про обмін людьми та ідеями, чи інформаціями. Декларація, однак, не матиме сили договору і не включає леґально зобов'язуючих постанов, а тільки „напрямні", які матимуть виключно моральне значення.

Заключна сесія Европейської Конференції — це чимале політичне досягнення Москви, яка запропонувала цю конференцію ще перед 21 роками, маючи перед собою виразні політичні цілі. Вістку про остаточне погодження західніх держав на запропоновану Совєтським Союзом дату 30 липня зустріто совєтськими чинниками як своєрідну „перемогу".

Ділoвий Комітет Року Жінки відбув наради

Ню Йорк (С. Букшована). В четвер, 10 липня тут відбулося засідання очолюваного пані Лідією Бурачинською Ділового Комітету Року Жінки, на якому винесено ряд постанов щодо дальшої акції комітету в часі Міжнародного Року Жінки, мавши на увазі досвід з участи представників комітету на Світовій Конференції Міжнародного Року Жінки в Мехіко Сіті. На нараді стверджено, що українська акція на конференції в Мехіко Сіті була успішна і повинна дати поштовх до дальших заходів на міжнародній арені в обороні українських жінок-політичних в'язнів в СССР.

В рамках наміченого пляну діяльности на найближчий час вирішено поінформувати найширші кола українського громадянства про працю комітету і про акцію в Мехіко Сіті. В тій цілі будуть влаштовувані зібрання громадянства в окремих українських осередках. Заплянованo використати для цього табори молоді і літні оселі.

На нараді багато уваги приділено справі нюйоркської манiфестації 21 вересня, яка матиме ширший характер. Комітет переведе заходи, щоб такі манiфестації в обороні українських жінок-політв'язнів відбулися в інших українських осередках і щоб були схвалювані відповідні резолюції. На закінчення Міжнародного Року Жінки заплянованo на осінь-зиму 1975/76 рр. цикль доповідей, конференцій, тощо. Для потреб молоді на літній сезон, згідно з пропозицією представника СУМА, вирішено підготовити інформативну доповідь про долю української жінки в умовах совєтської системи.

Вадим Лесич одержав нагороду

Ню Йорк. — В першій половині червня ц. р. відомий наш поет Вадим Лесич, лавреат першої літературної нагороди ім. Івана Франка, автор кільканадцятьох збірок поезій і багатьох статтей в українській пресі, головно з ділянки мистецтва, одержав особливу американську нагороду і відзначення т. зв. „Community Leaders and Noteworthy Americans Aword".

Це відзначення вручено йому у формі окремої по мистецьки виготовленої плякати. В долученій грамоті стверджується, що у визнанні дотеперішніх осягів його прізвище і довідка будуть вміщені у ювілейному довідковому виданні 1975-1976, яке буде видане для відзначення 200-річчя Американської Незалежности і тим самим буде пізніше появлятися у всіх дальших виданнях Американського Біографічного Інституту.

Друкується словник синонімів української мови

Науково-Дослідче Товариство Української Термінології вже здало до друку матеріяли для другого видання „Короткий словник синонімів української мови" — інформує д-р В. Б. Чопик, з університету Юта. Покликана НДТУТ-ом редакційна колеґія з п'яти членів (при співпраці ширшого числа українських мовників на еміґрації) основно передаґувала словник Деркача, достосувавши його до прийнятого на еміґрації правопису, якого придержувався словник Голоскевича, перевірила його та винесла в замітки всі слова неукраїнського походження, які були введені в інвентар під впливом російської мови, щоб зовнішньо зблизити урkaїнську мову до „всесоюзної-російської". Кожна картка нового 225 сторінкового словника документує, часами, десятками виносок, масовість вводжуваних змін у лексичний склад української мови.

Потреба словника синонімів болюче відчувається по українських школах та при зустрічах з нашою молоддю, яка виросла поза межами України. Цей словник покаже не тільки багатство української мови нашим молодим, але також укаже цілій українській громаді на чужині, що треба стояти на сторожі української мови, треба обороняти її чистоту принаймеше піддержкою тих, які посв'ятили цій справі свій труд.

ПОХОРОН СВ.П. ПРОФ. М. ЧУБАТОГО ВІДБУДЕТЬСЯ ЦІЄЇ СУБОТИ

Як уже інформовано, минулого четверга, 10-го липня, в лікарні в Парамусі, Н. Дж. помер на 86-му році життя видатний український історик, публіцист і діяч, св. п. проф. д-р Микола Чубатий. Тепер додатково інформують, що тлінні останки Покійного приміщені в похоронному заведенні Ван Ембурґ - Снейдер при 109 Дарлінґтон евеню в Ремсі (Ремсей), Н. Дж., де в четвер і п'ятницю, 17 і 18-го липня о год. 8-ій вечора будуть відправлені панахиди, а похорон відбудеться в суботу, 19-го липня, о год. 9:30 ранку з того ж заведення до української католицької церкви св. Павла там і опісля на діяцезальний український католицький цвинтар св. Духа в Гемптенбурґу, Н. Й.

Відбулося засідання Верховної Ради СССР

Москва. — В днях 8-9 липня відбулася тут сесія Верховної Ради СССР дев'ятого скликання. В рамках цієї сесії відбули свої наради Рада Національностей СССР і Рада Союзу. На порядку нарад сесії обох палат були: 1) Заходи щодо охорони земних надр і поліпшення використовування корисних копалин; 2) Проєкт основ законодавства СССР і союзних республік про надра; 3) Затвердження „указів" Президії Верховної Ради СССР.

Верховна Рада СССР схвалила всі „укази" Президії, а також „закон Союзу ССР про затвердження основ законодавства Союзу ССР і союзних республік про надра". Цей новий закон входить в силу з 1 січня 1976 року. Відповідно до цього нового закону будуть змінені дотеперішні закони про надри СССР і союзних республік. Новий закон включає питання перерозподілу компетенціями між СССР і союзними республіками щодо надрів, їхньої контролі і користування, а далі такі справи як геологічне вивчання надр, проєктування, будівництво і впровадження в експлуатацію гірничих підприємств, а також підземних споруд, не зв'язаних з видобуванням корисних копалин, користування надрами для розробки родовищ корисних копалин, безпеки праці у зв'язку з надрами охорони надр, державної контролі над надрами і контролі за використовуванням надр тощо.

СССР перестерігає країни Азії проти американських баз

Москва. — Міністерство оборони СССР перестерегло азійські країни перед можливими консеквенціями, якщо вони дозволятимуть на побудову американських баз в їхніх країнах. Погляд міністерства оборони був офіційно висловлений в коментарі газети „Красная Звезда", в якому також засуджується Пентаґон, „частинною стратеґією якого все ще залишаються стратеґічні закордонні бази". Автор коментаря полковник А. Леонтієв, статті якого на військові теми появляються тепер дуже часто, мав на меті в першу чергу опрокинути твердження ЗСА і Китаю про те, що Совєтський Союз розбудовує свої військові бази в Азії, включаючи ракетні інсталяції в Сомалі. Ця пересторога названих країн була причиною непебічивого нападу совєтської преси на секретаря оборони Джеймса Шлессінджера і китайських лідерів.

Уряд Тайвану звільнив 8.000 в'язнів

Тайпей (Тайван). — Вшановуючи 100-ий день з дня смерти кол. президента націоналістичного Китаю (Тайвану) маршала Чіянґ Кай - шека, теперішній уряд наказав звільнити з тюрем майже 8.000 в'язнів, засуджених на різні речинці тюрми. В понеділок, 14-го липня, звільнено 3.600, а слідуючі, в загальному числі 7.664, будуть звільнені до кінця цього тижня. Серед згаданого числа є тільки один політичний в'язень, а саме Альберт Юан, журналіст по фаху, який будучи офіційним представником пресової аґенції „Франс Пресс", був засуджений в 1963 році за шпіонажу в користь Совєтського Союзу.

„Вечором погідного гумору" відкрито виставку „3-ох Козаків" у Гантері

Гантер, Н. Й. (І. К-р). — З нагоди відкриття традиційної вже виставки картин „3-ох Козаків" у пансіоні „Ксеня" в Гантері, в суботу, 5-го липня ц. р. тут відбувся „Вечір погідного гумору", що його відкрив коротким словом власник оселі, Володимир Кобзяр вітаючи мистця Едварда Козака-Ека з дружиною, виконавців програми та численно зібраних вакаційних гостей. У програмі виступили з веселими та погідними гуморесками й фейлетонами Микола Понеділок та Іван Керницький Ікер, а сам маестро Еко показав одну із своїх лисо - микитівських „ілюстрованих історій", цим разом „Про людські стопи". Дотепно проводила вечором Уляна Любович, яка прочитала також свій власний, погідний есей, — про давніх диваків і чудаків, не заторкуючи, з обережности, сучасних.

Виставка „3-ох Козаків" проходить успішно, деякі з картин були закуплені ще перед її відкриттям. На цій виставці Едвард Козак показав 77 картин, переважно з гуцульською тематикою, а в тому 10 великих мозаїк". Юрій Козак виставив 15 картин (в більшості ікони), а Ярема Козак запрезентував себе 15-ма картинами. В неділю 10-го серпня ц. р. „козацьку виставку" можна буде оглянути в концертовій залі „Веселки" на Союзівці.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Централізація для експлуатації

Остання сесія Верховної Ради СССР схвалила закон про „Основи законодавства СССР і союзних республік про надри", який увійде в силу з 1-им січня 1976 року. З постанови „про заходи щодо дальшого посилення охорони надр і поліпшення використання корисних копалин" з 9 липня виходить ясно, що совєтському режимові йдеться про дві справи: забезпечення централізації контролі над надрами і збільшення їхньої експлуатації з точки зору інтересів імперії, а одночасно про принаймні частинне усунення недоліків на відтинку дотеперішньої експлуатації, спричинюваних отяжілою бюрократичною машиною.

Про недоліки совєтської господарської системи — не доводиться багато говорити і ледве їх виправить новий закон. Все таки, Москва хоче, врахувуючи важливість корисних копалин, зокрема необхідних для енерґетичної індустрії, забезпечити якнайефективнішу і максимальну експлуатацію і по цій лінії в новому законі є ряд напрямних. Незалежно від того, совєтські російські верховоди з допомогою нового закону надіються приспішити розв'язку ще однієї важливої для них політичної проблеми, а саме ідеї „злиття" господарств національних республік.

Згідно з новим законом, у доповненні до загальникової постанови конституції СССР про надри як „державну власність", надри визначуються додатково, як „єдиний державний фонд", яким повністю і цілком відає уряд СССР. „Всі надри в СССР складаються на єдиний державний фонд надр, в який входять як використовувані, так і невикористовувані частини надр" — уточнює закон з вказівкою, що до „відання Союзу ССР... належить... розпоряджування єдиним державним фондом надр у границях конечних для здійснення повновластей Союзу ССР згідно з конституцією СССР".

Союзні республіки також нібито „розпоряджають" надрами на своїй території, але тільки в обсягу, що не входить в компетенції уряду СССР. Насправді, республіканські уряди є „адміністраторами" надр в межах визначених Москвою.

Є очевидним, що новий совєтський закон про надри є одним з чергових заходів Москви на шляху суцільної інтеграції т. зв. національних республік в єдиному імперському комплексі. Новий закон про надри в СССР є тільки доповненням до відомої заяви Брежнєва з 21 грудня 1972 р. про доцільність „злиття господарських можливостей і ресурсів усіх республік" і що „економіка Радянського Союзу — це не сума економік окремих республік та областей. Це вже давно єдиний господарський організм".

Загроза для шкіл

На своїй недавній річній конвенції члени Крайової Асоціяції Шкільництва висловили глибоке затривоження фактом, що зменшення урядових видатків на потреби публічних податкових і середніх шкіл дуже неґативно віді'б'ється на якості навчання в тих школах. Багато із промовців на цій конвенції правильно передбачували, що менші фонди змусять школи звертати головну увагу на такі предмети, як англійська мова в слові та письмі, математика і стислі науки, усувати із навчальної програми „неконечні" предмети, як чужі мови, музика та ряд інших предметів. Це, як правильно зазначують педагоги, може мати неґативний вплив на інтелектуальний рівень майбутніх поколінь ЗСА.

Зменшення урядової фінансової підтримки для публічних шкіл також напевно спричиниться до того, що буде звільнено багато вчителів і відбудеться реорганізація по окремих школах, яка доведе до переповнення учнями кляс. Це також може мати неґативний вплив на якість навчання, бо, як відомо, учні, зокрема в початкових школах виявляють найкращі осяги тоді, коли їм приділяється персональну увагу. Вчителі у переповнених клясах такої уваги своїм учням приділити не можуть.

Тому треба прилучитися до заклику Крайової Асоціяції Шкільництва, щоб федеральний, стейтові, повітові та міські уряди були обережні в зменшуванні своїх видатків на підтримку публічного шкільництва.

Але і самі школи також повинні подбати про зменшення їхніх видатків, а це можна зробити різними способами. Самі педагоги звертають увагу, що публічні школи перевантажені різним суто адміністративним персоналом, який не має безпосереднього зв'язку із навчанням дітей. Школи можуть заощадити поважні суми грошей ощадностями в адміністраційному апараті, неконечному для нормального щоденного діяння тих шкіл.

Значить, самі школи, а також федеральний, стейтові, повітові і міські уряди різними способами можуть зберегти рівень навчання в публічних початкових і середніх школах на належному рівні. Добре освічена молодь — це майбутність Америки і запорука, що ЗСА надалі залишаться не тільки технологічною, але також інтелектуальною світовою потугою.

Президент пропонує знести контролю над цінами

Вашінґтон. — У понеділок, 14-го липня, президент Джералд Форд оприлюднив плян, в якому запропонував протягом наступних 30 місяців знести урядову контролю над цінами американської нафти, щоб заохотити американські нафтові фірми збільшити свою продукцію. Президент твердить, що таке поступове знесення урядової контролі запевнить, що ціни на різні нафтові продукти не зростуть раптово, а також спричиниться до зменшення залежности ЗСА від других країн щодо постачання пального. Він також заявив, що більша незалежність Америки в ділянці пального буде запевнена встановленими ним підвишками в миті на імпортовану нафту. Речники Білого Дому повідомили, що якщо Конґрес погодиться на плян Президента щодо ступневого знесення урядової контролі над американськими нафтовими продуктами, то ціна одного ґальона бензини або нафти для огрівання зросте на 7 центів за два і пів року. Плян Президента автоматично ввійде в силу, якщо не буде відкинений бодай однією із Палат Конґресу протягом 5-ох днів від часу передання цього пляну законодавцям. Речники Палати Репрезентантів твердять, що плян Білого Дому напевно буде відкинений.

В. Гут Кульчицький

ПРО ОН, УКРАЇНУ, ЄДНІСТЬ І ПОРІВНЯЛЬНУ ПОЛІТИКУ

(Порядком дискусії)

Зацікавлення Об'єднаними Націями в українському політичному світі хитається у залежності від моменту. В останньому часі це зацікавлення значно піднеслося в наслідок двох подій: виступу представника палестинських арабів на форумі ОН і появи статті „Етноцид українців в СССР" у захалявному „Українському Віснику". Обі події вплинули на появу досить великого числа статтей, у яких основною темою була справа представництва України в ОН.

Ми особисто вважаємо вірним добре уарґументоване твердження Івана Кедрина у його статті „Наше представництво в ОН" (якої автори вже пізніших статтей про ОН, здається, не читали), що під сучасну пору представництво вільних українців в ОН зовсім не є можливе. Інша ж справа — діяльність на терені ОН; не аполітична, про яку згадує І. Кедрин, а таки політична діяльність. Час до часу трапляється нагода таку діяльність проявляти. Та про яку б діяльність хто не думав, він в першу чергу мусить враховувати ту специфічну ситуацію, в якій знаходиться Україна, тобто присутність в ОН представників УССР. І коли вільні українці не можуть і мріяти про зміну того представництва в теперішніх умовах, вони мусять мати принципове становище до того представництва: репрезентує воно український нарід чи не репрезентує. Без такого становища немає сенсу говорити про діяльність на терені ОН. І в цьому відношенні є дуже вартісною згадувана стаття в „Українському Віснику", бо вона виразно відмовляє прав теперішнім представникам в ОН репрезентувати український нарід.

Добра нагода

У „Ню Йорк Таймсі" за 7 червня ц. р. було поміщене звідомлення спеціяльного кореспондента в ОН з пресконференції Хуана Марі-Браса, генерального секретаря Соціялістичної партії у Пуерто Ріко, „яку він представляє як марксо - ленінську". На тій пресконференції Марі - Брас повідомив, що Комісія ОН по справах колоніялізму буде розглядати спрату Пуерто Ріка правдоподібно у серпні ц. р. що ця Комісія вже дала згоду вислухати його свідчення та що ту згоду Комісія дала під натиском Куби і деяких американців. У своїх свідченнях Марі - Брас говоритиме про те, „що ЗСА експлуатують Пуерто Ріко, що вони пробують придушувати політичну свободу тих партій, які хочуть незалежности для Пуерто Ріка", та „що Еф Бі Ай переглядало його пошту, підслухувало його телефон, слідкувало реґулярно за його банковим контом і слідило за ним, як тільки він покидав острів".

У тому звідомленні говорилося ще, що „З'єднані Стейти безуспішно намагалися запобігти тому рішенню Комісії, доказуючи, що Комісія дає форум для „дрібних груп", які зібрали в часі виборів у Пуерто Ріко тільки 4 відсотки голосів", та що ЗСА не є членом цієї Комісії, виступивши з неї 1971 р." на знак протесту проти того, що резолюції групи були односторонні та що над її діяльністю домінували члени з комуністичних країн третього світу".

Це не перший раз справа Пуерто Ріка є на денному порядку цієї Комісії. Була вона там уже попередніми роками. Чи не можна б цей факт використати? Чи не надається він краще для роботи на верені ОН і поза ним, а тим самим заслуговує на далеко більше уваги, як прецедент з представником арабів?

Те, що спільне

У доповіді на з'їзді УРДП, друкованій у „Свободі" (числа 109 - 118) п. н. „Час на перегляд і час на зміни", д-р Василь І. Гришко говорив про „головне слабе місце нашого ворога". І це слабе місце — це суперечності „між формою і змістом, між словом і ділом, між фіктивним і фактичним станом речей". Це те, що „СССР мусить виступати назовні під маскою протилежних його суті понять офіційної проґандивної брехні...", що „тоталітарна диктатура оформлена як „радянська конституційна демократія", централізована імперія — як союз радянських суверенних республік". А тим часом український нарід приречений „на національну смерть... національною політикою Москви".

Наводимо тут оце становище В. І. Гришка не тому, що воно відкриває щось нове, бо нічого в ньому нового немає. Наводимо ми його тому, що В. І. Гришко належить до крила української політичної думки, яке можна б умовно назвати ревізіоністичним, того крила, яке вважає, що настав „час на перегляд і час на зміни", що настав час на „шукання та спроби інших шляхів політичної діяльности". Наведене ж вище становище таке ж саме як і тих, проти кого В. І. Гришко виступає, тобто, за його термінологією, „консервативно - революційного" крила. Отже тим самим, принаймні у цьому відношенні двоподілу нема, є єдність; українська спільнота може виступати на міжнародному форумі як одна громада і об'єднаними

(Закінчення на стор. 3-ій)

Н. Орловська

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ ТА ЇХ МІСЦЕ

2

Подібних українських „мужичок" старого часу, що прославили себе в Україні або були, як тепер кажуть, „першими леді" в Угорщині, Польщі, Німеччині, Франції, Норвегії, можливо назвати ще значно більше, але досить і згаданих, щоб їхніми іменами нанести перший серйозний удар по наклепам відносно українських жінок.

Оминаючи часи татарської руїни на Україні, відносно яких маємо дуже мало відомостей про окремих видатних жінок-українок, ми з тих часів згадаємо лише Марту Борецьку та Анастасію Слуцьку.

Хоч діяльність Борецької не зв'язана з Україною, одначе вона — українка з походження. Ще при житті свого чоловіка, новгородського посадника Ісаака Борецького (теж українця), Марта так прославила себе розумом, що після смерти її чоловіка вона новгородцями була одностайно обрана довічною посадницею. За відмову підкоритись Москві Марта в 1478 році була схоплена, вивезена в Москву, прикована ланцюгом до стіни в казематі і там умерла.

Щодо княгині Анастасії, котра родилась в 60-х роках XV-го століття в українській родині Мстиславських, то вона вийшла заміж за князя Семена Слуцького і відограла велику ролю в історії Білорусі.

Відносно всього загалом українського жіноцтва тієї доби, то про нього треба сказати, що воно, врешті решт, дало Україні матерів - виховательок гарячої любови до рідного краю в особах Дмитра Вишневецького, Петра Сагайдачного, Михайла Дорошенка, Богдана Хмельницького, Кричевського, Морозенка, Богуна, Нечая, Наливайка, Павлюка та тисяч - тисяч інших видатних героїв, котрі, виростаючи, творили чаруючу, неперевершену геройку козацьких часів.

Тут, відносно нашої теми, необхідно підкреслити, що в створенні згаданої геройки приймала безпосередню участь значна кількість українських жінок, як от наприклад:

Олена Завісна — дружина убитого сотника Михайла Завісного, що був комендантом замку в Буші. Щоб не піддатись полякам, вона підпалила бочки з порохом і висадила в повітря себе, 240 оборонців замку та 4 тисячі поляків.

Паліїха — „мати - полковниця", яка в часи заслання її чоловіка полковника Палія управляла цілим Правобережжям та боронила Фастівщину і від поляків і від москалів.

Ганна з роду Сомків, третя дружина Богдана Хмельницького. Вона часто заступала гетьмана під час його походів й іноді, в дуже небезпечних умовах, видавала, навіть, універсали.

Такою ж була і дружина гетьмана Івана Виговського.

Історичних прикладів геройзму українських жінок в часи козаччини можна навести десятки (Марія Мазепина - Калединська, дружина Пилипа Орлика — Ганна та інші), але великої потреби в цьому нема, якщо звернути увагу на те, що в творах українських письменників - реалістів самопожертва та геройзм в характері українки показані як типова риса. Це ми бачимо: в драмі Грінченка „Серед бурі" (геройзм Оксани Коваленко в 1671 році), в другій драмі Грінченка „Ясні зорі" (геройзм Олени, яка визволяє свого чоловіка з турецького полону) та в його третій драмі „Степовий гість" (геройзм Наталі в 1648 р.), а у І. Нечуя-Левицького — в опереті „Маруся Богуславка" (геройзм матері Насті та дочки Марусі в середині XVI го століття).

Якщо на історію світового жіноцтва кинути погляд синхронічно, то навряд чи знайдеться країна, де жінка в ті часи стояла б на такому щаблі дійсної слави, розумної в родині свободи та еквівалентної рівности з чоловіками, як це було на Україні. В цю пору можна було побачити в світі жінок під чадрою, в гаремах, в теремах, в баштах федеральних замків, жінок підкорених приписам „Домострою", або як власність чи іграшка чоловікові. А побачити таких, як Олена Завісна або Оксана Коваленко, можливо було лише в Україні.

В пізніші часи — в XVIII, XIX та в дохатку XX-го століть (до революцій в Росії та Австрії) українські жінки (девна річ не без вийнятків) зберігали їх почесне місце, не дивлячись на те, що Україна в тих століттях, як уже сказано, несла на своїх плечах тягар політичного поневолення, кріпаччини (до 1861 року) та інших утисків, а жінки, в додаток до цього, мали ще й формально закріплену законами окупантів нерівність з чоловіками (в правах на працю, в одержанні освіти в правах спадкоємства, в представництві родини і т. д.

(Продовження буде)

Галя Клим

МУЗИЧНА КАЗКА

Не завжди шумно розреклямований мистецький твір чи імпреза вповні задовольняють читача, глядача або слухача. Бажання особистого розголосу, популярности, а то й матеріяльного прибутку грають часто немалу ролю. Тому якже приємно вражають дійсно по-мистецьки поставлені імпрези, назверх незамітні, безпретенсійні, за якими стоїть не жадоба паперової слави, епітетів, титулів і почестей, а ідейна, невсипуща, змістовна й тиха праця одиниць що правильно розуміють і цінять глибоке значення мистецтва, його високі вимоги, завдання і користі.

Зокрема, це тоді відрадне явище, якщо ті одиниці це вибранці з молодшого покоління, що зростали і виховувалися на наших очах тут, поза межами України і зуміли викресати у собі запальну іскру оригінальних, нових ідей, щоб їх опісля як слід реалізувати й принести в користь українській культурі.

До таких вибранців належить Марта і Роман Савицький, які стали гордощами української музичної громади в Метрополії. Про ентузіястичну, багаторічну, наукову працю вишукування і збирання українських мелодій у світовій музиці, за яку вперше, в нашій історії, взявся Роман Савицький, як також про постійні його старання винести цінноці української музичної літератури в світ, — треба було б писати окремо. У цих рядках я хочу відзначити такий же ентузіязм піяністки Марти Шлемкевич - Савицької і то не тільки в пропаґуванні української музики, але головно в шуканні і примінюванні нових метод у нашій музичній педагогіці.

У виконанні Марти Савицької, передано ще в 1970 р. фортепіяновий твір Миколи Фоменка „Тема і 11 варіяцій", і то вперше на радіовисильні „Ню Йорк Таймсу", в авдиції Роберта Шермана, який подав дуже корисні коментарі для українського композитора і його музики. Інтенсивне зацікавлення піяністки найновішими в світі способами навчання музики слуховою дорогою привело до створення власної системи навчання в українському музичному дошкіллі.

Починати вивчати музику у шкільному віці, сьогодні стає вже пізно. Тоді вже діти повинні пізнавати цю музику з нотних значків і перших кроків пальців на якомусь іструменті, а сприйняття чисто музичних елементів сходить, на жаль, на дальщий плян. Згідно з найновішими переконаннями, дитина повинна пізнавати і заучувати музику подібно, як матірню мову, що найлегше вдасться слуховою дорогою, у найбільш сприятливому для цього віці, а саме від 2-го до 5-го року життя. Однією з основ в цій методі є т. зв. евритмія, тобто відчуття в музиці ритму і реаґування відповідними рухами. За таке раннє і в нас ще не випрактиковане навчання музики, повне конечного знання дитячої психіки, постійних експериментів і винахідливости, могла взятися людина виїмкової інтеліґенції і відчуття, терпелива, послідовна і непохитна в реалізуванні своїх бажань і намагань.

Громада Нюарку і околиці має нагоду на протязі більш, як трьох років спостерігати виїмкові висліди праці музичного дошкілля та бути глядачами трьох музичних казок, які Марта Савицька опрацювала і режисерувала. Це українські музичні пантоміми - мініятюри, в яких виконавцями є 3-5-річні діти.

Під звуки постійного музичного супроводу, без одного руху диригента, без допоміжньої закулісової руки, ці діти непомильно знають що, коли і як їм на естраді робити. Кожна музична фраза, кожна зміна швидкости і характеру музики доходить до дитячої свідомости легко, природно і самозрозуміло, тому немає вагання, непевности, збентеження, помилок. Безприкладне, постійне сконцентрування є доказом дитячої невдаваної охоти бути перед глядачем активним музиком і виконавцем своєї ролі, що в дальшому є вислідом глибокої обдуманости того, хто цю ролю визначив.

Чарівною палочкою у всьому є музика. Фортепіяновий супровід, який сама піяністка виконує, надзвичайно вміло нею дібраний і хоча простий, він не банальний, а приємний і посуті український. Щоб маленька дитина вперше запізналась з чаром казки і в ній активно поринула до глибини дитячої душі, зміст казок народно - український, та поданий у найкращій, я сказала б, в аристократичній формі. Так саме й повинно бути, адже діти мусять розуміти і респектувати докладність і естетику; тоді в них народжується правильне поняття мистецтва.

Треба подивляти до деталів обдумані і випрацьовані пані Мартою потрібні для казки декорації та надзвичайно ефектовні, стилеві костюми цих наймолодших музик - акторів, що й виглядають наче лялі - моделі мистецької виставки. Це вже вислід праці дбайливих ма-

(Закінчення на стор 3-ій)

М. Сосновський

МІЖ „ОПТИМІЗМОМ" І „ПЕСИМІЗМОМ"

(Думки з приводу концепцій визвольної політики ОУН, ОУНр і УРДП)

4

Ставлячи перед собою таке ж саме завдання добитися „уміжнароднення" української проблеми, ОУНр виходить з інших позицій, які можна б окреслити „позиціями сили", або „доконаних фактів". У постановах 5-го ВЗ стверджується, що „Україна... по суті не переферійна, а світова проблема міжнародної політики... У сучасній світовій кризовій ситуації стоять два бігуни один проти одного: Росія й Україна, Москва і Київ, себто — концепція єдиної світової тюрми народів та людей, з російським змістом життя, і концепція органічного порядку в світі, що спирається на національні держави всіх народів без різниці раси, величини, багатства, з притаманними їм внутрішніми суспільними, державними, культурними, церковно - релігійними порядками. Україна стає орієнтиром нового справедливого світу, виростає у світовому універсальному перекрою до унікальної ідейно-політичної сили".

У матеріялах з'їзду ми не подибуємо докладнішого з'ясування, як розуміти ствердження, що Україна є „світовою проблемою міжнародної політики". Неясність стає тим більша, коли одночасно взяти до уваги дальше ствердження 5-го ВЗ, де говориться, що „Москва, свідома ваги України, намагається всіми силами не допустити до того, щоб вона стала міжнародною проблемою" і дозволяє „тільки на зносини України із світом, як провінції „совєтської Росії". З одного боку виходить, що Україна — це вже „світова проблема міжнародної політики", а, з другого, — що Москва робить заходи, щоб Україна такою світовою проблемою не стала. Якщо прийняти, що Москва намагається не допустити до перетворення української проблеми у проблему міжнародної політики, то тоді, логічно, такою проблемою Україна на міжнародній арені ще не є і за це треба щойно змагатися.

У протилежність до націоналістичних груп, УРДП вважає, що зовнішній світ цілком не заінтересований українською проблемою, і що найбільшою нашою помилкою є будувати наші пляни і надії на меншій чи більшій допомозі цього світу. Україна „осамітнена", коли йдеться про зовнішньо - політичний аспект української проблеми, і тому нашим завданням є „покінчити зі своїми ілюзіями щодо зовнішнього світу, визволитися від цих ілюзій і розраховувати на власні сили".

Як ми бачили, про „власні сили" говорять обидві ОУН, але одночасно наголошують максимальну активізацію на зовнішньополітичному відтинку в надії на розірвання обруча ізоляції України і виведення її на міжнародну арену, що мало б у дальшому допомогти нам на шляху до повного політично - державного унезалежнення, УРДП приймає відразу і абсолютно, що зовнішніх передумов, сприяючих нашим змаганням, немає і тому треба зосередити увагу на внутрішній ситуації з максимальним використанням наявних в СССР „внутрішніх суперечностей між формою і змістом" в загальному контексті „процеси демократизації СССР" з участю всіх підсовєтських націй, включно з російською. Треба сказати, що без уваги на таку чи іншу оцінку пропозицій УРДП, ці пропозиції дають чи не найстислішу відповідь на те, як вести визвольну політику в опертi виключно на „власні сили", з цілковитою резиґнацією з будь-якої „орієнтації" на коньюнктуру, чи на зовнішню допомогу, враховуючи конкретну підсовєтську дійсність. Інша справа, наскільки така пропозиція справді реальна і може виявитися ефективною.

Українська діяспора і політичні групи

З точки зору справді реальної політики українська діяспора, чи українські поселення в окремих країнах на Заході є конкретним і єдиним полем безпосередньої діяльности членського активу всіх наших політичних груп, у тому й трьох дут обговорюваних. На цьому відтинку, однак, виникла серйозна трудність для політичних груп, коли брати під увагу характер поселень і розвиткові в них тенденції і процеси з одного боку і формальні цілі та аспірації політичних груп. Щоб ці труднощі розв'язати принаймні теоретично, з'їзди політичних груп без винятку зайняли однакові формальні становища, підкреслюючи нерозривну єдність еміграції з українським народом і наголошуючи „моральний обов'язок" еміграції допомагати своєму народові у його змаганні за наші національні цілі, як її основне першочергове завдання.

Ні одна група, однак, не зайняла становища до справді суттєвих і засадничих проблем української діяспори як такої. Ще найбільше уваги приділено справі українського міжпартійного еміграційного центру, але тільки на з'їздах ОУН та УРДП. Цьому питанню не відведено ніякого місця в матеріялах 5-го ВЗ ОУНр поза дуже короткою згадкою, що з'їзд „схвалює" підписання „спільних становищ з Державним Центром УНР" приймаючи за зобов'язуючі постанови 4-го ВЗбору.

8-ий ВЗУН визначив ряд постулятів на шляху „впорядкування" українського політичного центру, пропонуючи поворот до „плятформи з 1948 року" і засуджуючи політику теперішнього керівництва ДЦ УНР. Таку ж вимогу видвиґнула УРДП, пропонуючи одночасно „відідеологізування" ДЦ УНР і визначуючи ряд заходів з метою „організаційного скріплення демократичного бльоку", тобто тих груп, які нині об'єднуються у т. зв. Конґресі Української Вільної Політичної Думки. Як альтернативу, УРДП пропонує своєрідну „політизацію" Світового Конґресу Вільних Українців і „перетворення СКВУ в найбільш авторитетний політичний і громадський центр світового українства". Для націоналістичних груп важливою і першочерговою справою є, — як видно з матеріялів з'їздів, — розбудова і зміцнення власних організаційних громадських, структур, які мали б бути наче „запіллям" цих груп на дальшу мету. Для ОУНр у гру входить т. зв. Світовий Український Визвольний Фронт, створення якого формально схвалив 5-ий ВЗ і в рамках якого мали б співпрацювати „визвольні фронти" в окремих країнах поселення з власною організаційною структурою. Знову ж 8-ий ВЗУН займався справою аналогічного світового об'єднання громадських організацій, які стоять на позиціях ОУН. Мова тут про т. зв. ІСНО (Ідеологічно - Споріднені Націоналістичні Організації), структуру, що має забезпечувати єдність громадських організацій цієї націоналістичної групи.

(Продовження буде)

МУЗИЧНА КАЗКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

терицьких рук, що недавно ще самі маленкі і дитячі виросли на наших молодих активних громадянок.

Я бачила дві казки: „Як Панас кізку пас", написала Ірина Нагірна, і цьогорічну „Лісову сценку — Подоляночку"; жалію, що не бачила минулорічної „Ріпки". „Подоляночку" поставлено 1-го червня ц. р. в церковній авдиторії св. Івана Хрестителя в Нюарку, і як попередню казку, повторено виключно для неукраїнських глядачів у міських бібліотеках; вона мала дуже корисний для українців відгук в американській пресі.

Мені приємно щиро поґратулювати всім виконавцям „Подоляночки", а саме: „Зайчикам" — Іні Бонакорсі, Олі Смороцькій, Місьові Ставничому, Наталі Чумак і Ладі Явкій; „Пільним коникам" — Юрчикові Грабові та Романові Долинському; „Метеликові" — Мірясі Худьо; „Українським хлопчикам" — Олесеві Данилові, Бодьові Кольцьо, Миронові Кравчукові, Маркові Лисинецькому та Доріянові Юрчукові; „Українським дівчаткам" — Ладі Гапій, Тамарі Івасечко, Ромі Кігічак, Марті Мулик, Дорі Тершаковець та „Подоляночці" — Тамарі Загайкевич.

Їхнє зразкове виконання роль, а зокрема знання музики і подивугідна увага можуть бути наглядним прикладом належного трактування вимог мистецтва. До сліз зворушувала детяча безпосередність і щирість та безпретенсійна, чесна, повна творчих задумів дія української молодої ентузіястки. На тлі наших еміграційних буднів і прагматичного підходу до життя, ідейність і працьовитість Марти Савицької для нас старших, — є такою ж незвичайною музичною казкою.

Діяльність Комітету Оборони Валентина Мороза в Рочестері

15-го квітня Комітет Оборони Валентина Мороза зустрівся з громадою, щоб відзначити день уродин Мороза, і при тому її повідомити про свою діяльність. Присутніх привітав голова Комітету д-р Богдан Гуран і попросив о. Юрія Красевича, пароха української православної церкви св. Покрови відкрити програму імпрези молитвою. Голова Рочестерського Відділу УККА, Роман Куціль, змалював силюет Валентина Мороза, підкреслюючи ці прикмети й чесноти, що ставлять його в авангарді боротьби за волю людини і волю народу та закликав до моральної і фінансової підтримки акцій в обороні нескорених. До святочної частини зустрічі належало, також відчитання „Останнього слова" Валентина Мороза, вірша „Дорога Сагайдачнино" і „Замість останнього слова" І. Геля. Після звітів праці і дискусії присутні оглянули „Куток праці" Комітету, в якому були виставлені документи, знімки та інші матеріяли, що свідчили про його діяльність. Під час дискусії виникла пропозиція, щоб Комітет видавав, періодично, інформативний бюлетень для зміцнювання контакту з громадою. В першому такому бюлетені, виданому з початком травня, знаходяться нижче подані інформації:

В останніх місяцях Комітет переводив акцію висилки поздоровлень Морозові, збирав підписи серед університетських викладачів і американських громадських діячів на звернення в справі Мороза до президента Форда, ґенерального секретаря КПСС Брежнєва і до Об'єднаних Націй та розповсюджував матеріяли про українських дисидентів по місцевих публічних і шкільних бібліотеках. У двох Рочестерських середніх школах відбулися доповіді члена Комітету п-і В. Макогон, про сучасні події в Україні. Поодинокі члени Комітету тричі виступали на місцевих телевізійних програмах зазнайомляючи неукраїнців із рухом спротиву на нашій поневоленій Батьківщині. У Великодньому часі вислано писанки, з долученими листами поздоровлення, до през. Форда, державного секретаря Г. Кіссінджера, всіх сенаторів і конґресменів стейту Н. Й., посадника міста Рочестеру, представників місцевої преси і телевізійних станцій.

Вже, вдруге, Комітет висилає свого делеґата, п-і Н. Филип, до Вашінґтону, роб особистими зустрічами з урядовими представниками стейту Ню Йорк спонукати їх стати в обороні українських діячів культури, переслідуваних совєтським режимом. Завдяки стараням п-і Филип, під час її першої поїздки, сенатори Джевітс і Баклі, та конґресмени Гортон, Абцуґ, Голструм і Конабл підписали апель до президента Форда, ґенерального секретаря КПСС Брежнєва і до Об'єднаних Націй. Усі вони вислали привіти Морозові з днем його уродин і погодилися вносити та підтримувати резолюції в його справі. Конґресмен Гортон відновив свою минулорічну резолюцію і звернувся, листовно, до своїх колеґ Конґресової делеґації Нюйоркського стейту зі закликом підтримувати акцію Комітету.

Комітет опрацьовує проєкт на реклямові таблиці (білбордс), плянує опублікувати рецензію місцевих, американських науковців на збірку творів Валентина Мороза „Бумеранг" і підготовляє телевізійний панель, присвячений страдницькому шляхові і творчості Валентина Мороза.

Тетяна Гринишин

„ТРЕТІЙ СВІТ" МОЖЕ ЗРУЙНУВАТИ ОН СВОЄЮ ПОЛІТИКОЮ, ТВЕРДИТЬ КІССІНДЖЕР

Мілвокі, Віс. — Державний секретар ЗСА Генрі Кіссінджер виступив з гострою критикою дотеперішньої політики держав так званого „третього світу", які, користаючи з чисельної переваги на форумі Об'єднаних Націй, намагаються накидати цій міжнародній організації свою ідеологію і свої політичні цілі, не оглядаючися ні на інші держави, ні на добро Об'днаних Націй. Виступаючи в Мілвокі на форумі Інституту Світових Проблем 14 липня, Кіссінджер заявив, що „Об'єднані Нації ніколи не були подумані, як організація однаковонаставлених держав, а радше як арена, на якій могли б знайти для себе місце різні політичні тенденції і різні інтереси. Світ потребує співробітництва, а не арбітрарної акції; спільних зусиль, не накинених розв'язок".

Згідно зі словами Кіссінджера, „майбутнє Об'єднаних Націй затемнене". Причина такого стану не у конфронтації великих держав, а у тому, що малі держави намагаються перетворити Генеральну Асамблею і спеціялізовані аґентства ОН на догідний для них форум „ідеологічної конфронтації, голосування бльоками". Намагання використати статут ОН як засіб у політичній боротьбі, створює загрозливу ситуацію. Такий розвиток ситуації на форумі ОН, коли бльок малих держав намагається накинути свою волю всім іншим — мусить закінчитися програною цього бльоку, заявив Кіссінджер, вказуючи на те, що „згідно з постановами Генеральної Асамблеї, примушені більшістю у голосуванні не є зобов'язані до того, щоб підпорядковуватися. Навпаки, вони мають тільки кращу мотивацію для того, щоб зійти зі сцени, зірвати з удаванням."

Об'єднані Нації досі втішалися повною підтримкою Америки і тільки маючи американську підтримку ця міжнародна організація могла існувати — заявив Кіссінджер. Політика держав „третього світу" приневолює американців перевірити своє відношення до ОН, впливає на відчуження, що може привести до бажання цілком залишити ОН. Якщо держави „третього світу" будуть далі продовжувати таку свою політику на форумі ОН, то, як заявив Кіссінджер, вони в першій мірі пошкодять самим собі. Об'єднані Нації на сучасному етапі потрібні не так великим державам, а власне державам економічно недорозвиненим, які потребують допомоги, та які цю допомогу можуть дістати тільки від індустріяльних країн. Нападами на ці країни, політичною боротьбою на форумі ОН проти ЗСА, ці держави нічого для себе не зискають, а тільки знищать умови співпраці між розвиненими і нерозвиненими економічно країнами.

У ДЕНВЕРІ СТВОРЕНО...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

д-р Василь Маркусь, професор політичних наук Лойола університету, д-р Іван Лисяк - Рудницький, професор історії Альбертійського університету, д-р Юрій Шевельов, професор мовознавства Колюмбійського університету, та д-р Орест Субтельний, науковий співробітник Українського Наукового Інституту у Гарварді і асистент професор Гамілтонського коледжу. Завдання членів Наукової Ради, як дорадчого органу УНФ, є опрацювання наукової політики Фундації та виготовлення відповідних перспективних плянів діяльности.

Президентом УНФ є відомий український науковець д-р Богдан Винар, бувший декан бібліотечної школи стейтового університету у Ню Йорку та президент американського видавництва „Лайбреріс Анлімітед", що, як відомо, має окремий український відділ „Українське Академічне Видавництво".

У скорому часі для української преси будуть переслані інформаційні статті, які детально насвітлять перспективний плян діяльности УНФ. У цьому короткому комунікаті хочемо тільки відмітити деякі наукові проєкти, що їх вже майже закінчено. І так, на увазі маємо п'ять наукових праць, які появляться друком вже в осені цього року, деякі з них з фінансовою піддержкою УНФ та інших установ. У жовтні цього року появиться англійською мовою „Історія української літератури" проф. Дмитра Чижевського, славіста з міжнародним ім'ям. Редакцію цієї праці перевів проф. Ю. Луцький. За редакцією проф. Луцького і з обширною передмовою проф. Ральфа Ліндгайма вийде друком у цьому ж місяці також Куліша „Патетична соната" в англійському перекладі. У вересні цього року вийде друком перша англомовна археографічна праця Українського Історичного Товариства — „Габсбурги і запорозькі козаки: щоденник Еріка Ласоти фон Стебляв 1594". Праця появиться за редакцією проф. Любомира Винара та з коментарями і в перекладі д-ра Субтельного. Також в осені цього року появляться дві праці Українського Наукового Інституту у Гарварді у рямках видавничого пляну Українського Академічного Видавництва. Перша праця це антологія статтей ряду відомих українських і американських науковців „Україна 1917-21". Працю зредагував проф. Тарас Гунчак, передмову написав проф. Річард Пайпс. Друга праця це „Есеї Сверстюка", у науковому опрацюванні і перекладі на англійську мову проф. Луцького. Таким чином ще цього року на міжнародному ринку появиться поважних п'ять праць з української проблематики. Українська Наукова Фундація дає поважну матеріяльну піддержку для уможливлення появи монументальної праці Чижевського та деяких інших. Можна тут ще відмітити, що, починаючи з першим січня цього року всі доходи з розпродажу книжок, виданих Українським Академічним В-вом передаються у користування Українській Науковій Фундації.

Треба ще згадати, що наукова бібліотека УНФ (біля 20 тис. томів) буде офіційно відкрита у листопаді цього року. Головним промовцем на цьому скромному відзначенню буде проф. Володимир Кубійович. Сподіваємось, що українське громадянство зрозуміє і належно піддержить цей почин. Вже у першому році діяльности Українська Наукова Фундація стає на твердий реалістичний ґрунт. Бюра УНФ містяться у модерному будинку на передмістях Денверу. Поштова адреса:

Ukrainian Research Foundation, Inc., 6931 South Yosemite St., Englewood, Colorado 80110, Phone (303) 770-1220.

ПРО ОН, УКРАЇНУ, ЄДНІСТЬ І ПОРІВНЯЛЬНУ ПОЛІТИКУ

(Продовження зі стор. 2-ої)

силами бти у „головне слабе місце нашого ворога".

Педагогічні методи в політиці

На п'ятому каналі в телевізії (околиці метрополітального Ню Йорку) кожної суботи в 10:30 веч. є „Блек нюз", де подаються новини, зв'язані з муринами. 29 червня ц. р. була там подана спеціяльна програма на якій велася дискусія про розкол серед муринських організацій. У дискусії брало участь п'ять осіб, але зударилися дві ідеології: марксизм - ленінізм та націоналізм. І там то речник марксизму - ленінізму поставив твердження, що між морксизмом - ленінізмом і націоналізмом немає суперечностей. Це дуже важливе твердження. Вказує воно на осоиний феноен нашого часу: в и к ористовування марксизмом - ленінізмом по цей бік різних заслон націоналізму. (Як це, зрештою, діється і з релігією, хоч на далеко меншу скалю). Цей феномен наявний на всіх континентах. І тому то Москва так наполегливо старається показати світові, що в її імперії справедливо розв'язане національне питання.

І тут ті серед української діяспори, які пропонують відложити боротьбу за національне і концентруватися на боротьбі за індивідуальні права, мусять чесни собі відповісти на питання: чи дійсно, як то голосить Кремль, в СССР національне питання розв'язане справедливо? А якщо ні, то чи не є обов'язком кожного українця не тільки перед Україною, але і перед усім людством не прикривати брехню Кремля, але її розкривати, її демаскувати на кожному кроці, використовуючи для цього кожну пригожу нагоду?

Однією, власне, з таких нагод є згаданий вище факт поставлення на денному порядку Комісії ОН по справах колоніялізму справи Пуерто Ріка.

Не маємо ілюзій, що українська справа може знайти собі такого спонзора на терені ОН, як його собі знайшла „с о ц іялістична партія" Марі - Браса. Та воно тепер і не є таке важливе. Важливим є те, щоб, покликаючися на факт з Пуерто Ріком, виготовити порівняльний матеріял. Порівняти Пуерто Ріко і Україну під політичним, економічним, культурним аспектами. Порівняти особи, наприклад, генерального секретаря СПП, яку діяльність він проводить і яку кару за те поносить від Вашінґтону, з діяльністю, скажім, Валентина Мороза і його карою від Москви за подібну діяльність.

Не йшли б на такий відклик і порівняння ані проти СПП, ані проти ЗСА, бо в них не квестіонувалося б ані одне ані друге становище, а входив би в рахунок тільки вже існуючий факт: вислухано свідчень представників Соціялістичної партії в Пуерто Ріко на основі порівняння фактів, Україна заслуговує на таке ж переслухання. Ініціятива повинна б вийти від УКК, а для переведення самої акції правдоподібно добре було б створити ад гок комітет.

Виготовленим матеріялом можна б було користуватися не тільки на терені ОН, але і поза ним. Його перевага над існуючими вже матеріялами про підневільне становище України була б у тому, що в ньому були б застосовані педагогічні методи від знайомого до незнайомого, від близького до далекого. Справа України і далека незнана для загальної маси, у нашому випадку, американців, а тим самим досить абстрактна. Зв'язуючи ж її з Пуерто Ріком і тим самим порівнюючи її з досить близьким і досить відомим, надавалося б справі України далеко конкретніших, легших до сприймання рис і тим самим елемент переконливости значно збільшився б. І не тільки для американців, але також і для представників т. зв. „третього світу". Часом бо національні інтереси визначуються мильно через незнання дійсного стану речей.

Замість квітів на могилу

Св. п. **КОНСТАНТИНА ЛИСКА**

складають 15.00 дол. на видання „Українських Народніх Мелодій"

Д-р Любомир і Стефанія Крохмалюки

Замість квітів на свіжу могилу

Бл. п.

БОГДАНА МУСІЯ

на „Церкву в Потребі" $ 373.85 і на Служби Божі за душу покійного $ 75.00 зложили:

Баландюк Т. і Г.	$ 5.00	Платош Р. і С.	5.00
Баландюк Олекс.	5.00	Пришляк Олекс. і А.	10.00
Балко Теодор	5.00	Провост І.	5.00
Бандера Осип	5.00	Радович Мик. і А.	5.00
Гарасимів Степан	5.00	Салик Волод.	10.00
Заботовський І.	10.00	Скочдополь Ірина	5.00
Захаріясевич М. і В.	10.00	Сморечанська Олена	10.00
Захарків Б. і І.	5.00	Соболь Роман	5.00
Зелез Мирон	2.00	Сокольський Роман	5.00
Капустинські Олекс. і Т.	10.00	Стасишин Волод.	5.00
Козак Богдан	10.00	Томоруґ Марія і Яр.	25.00
Колінський Павло	10.00	Цох Емануїл	20.00
Кравець Семен	10.00	Цох Ярослав	10.00
Кукіль Іван	5.00	Штіґлиц Лев, Торонто	20.00
Левський В.	5.00	Юзьвак Волод.	5.00
о. Любинський Лев	10.00	Бруптон Лідія і Анат.	100.00
Микитей Н. і О.	5.00	Mrs. Litter C. B.	5.00
Нестерук Яків	10.00	Працівники G. Fox & Co.	41.85
Платош Волод.	10.00	УНС Відділ 277	20.00

Т-во за Патріярхальний Устрій УКЦ Відділ Гартфорд

УПРАВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗСА

у великому смутку повідомляє Членів і Прихильників української вільної науки, що 11 липня 1975 р. відійшов у Вічність на 79-му році життя

сл. п.

ТЕОДОР МИНИК

член-Прихильник НТШ, кол. Головний Секретар Українського Робітничого Союзу, кол. тимчасовий Президент УККА, визначний громадсько-суспільний діяч.

ПОХОРОН відбувся в понеділок 14 липня 1975 р. в Скрентоні.

Вічна Йому Пам'ять!

ВШ. Дружині і Рідні Покійного складаємо найщиріші слова співчуття у їх тяжкому горю.

ПРЕЗИДІЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ІМ. ШЕВЧЕНКА

в глибокому смутку повідомляє Членів і Прихильників української вільної науки, що 10-го липня 1975 р. відійшов у Вічність на 86 році життя

сл. п. проф. д-р

МИКОЛА ЧУБАТИЙ

дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, член-сеніор і кол. заступник директора Історично-Філософічної Секції НТШ, професор історії українського права Кам'янецького Університету, Українського Тайного Університету у Львові, Богословської Академії у Львові, Колеґію св. Василія Великого в Стемфорді, професор і декан факультету права і суспільних наук Українського Католицького Університету в Римі, професор Українського Вільного Університету в Мюнхені, визначний історик українського права і української Церкви, професор Ситон Голл Університету в Савт Орендж, відновник Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА і перший його голова в рр. 1947-1952 та Президент Головної Ради НТШ в рр. 1952-1955, нагороджений найвищим відзначенням НТШ то є „Шевченківською медалею", член численних американських історичних товариств, автор визначних наукових і публіцистичних праць, в тому числі „Історії українського права", „Історії християнства на Руси-Україні", співробітник і автор гасел Енциклопедії Українознавства, член делеґації Західньої Української Народньої Республіки в рр. 1918-1919, редактор і співробітник „Нової Ради", „Свободи", основник і редактор „Українського Квартальника", учасник міжнародніх історичних наукових з'їздів у Варшаві, Римі і Стокгольмі, визначний громадський і суспільний діяч.

Вічна Йому Пам'ять!

Достойній Дружині та Рідні Покійного складаємо найщиріші слова співчуття у їх тяжкому горю.

УПРАВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗСА

в глибокому смутку повідомляє Членів і Прихильників української вільної науки, що 10-го липня 1975 р. відійшов у Вічність на 86 році життя

сл. п. проф. д-р

МИКОЛА ЧУБАТИЙ

дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, член-сеніор і кол. заступник директора Історично-Філософічної Секції НТШ, професор історії українського права Кам'янецького Університету, Українського Тайного Університету у Львові, Богословської Академії у Львові, Колеґію св. Василія Великого в Стемфорді, професор і декан факультету права і суспільних наук Українського Католицького Університету в Римі, професор Українського Вільного Університету в Мюнхені, визначний історик українського права і української Церкви, професор Ситон Голл Університету в Савт Орендж, відновник Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА і перший його голова в рр. 1947-1952 та Президент Головної Ради НТШ в рр. 1952-1955, нагороджений найвищим відзначенням НТШ то є „Шевченківською медалею", член численних американських історичних товариств, автор визначних наукових і публіцистичних праць, в тому числі „Історії українського права", „Історії християнства на Руси-Україні", співробітник і автор гасел Енциклопедії Українознавства, член делеґації Західньої Української Народньої Республіки в рр. 1918-1919, редактор і співробітник „Нової Ради", „Свободи", основник і редактор „Українського Квартальника", учасник міжнародніх історичних наукових з'їздів у Варшаві, Римі і Стокгольмі, визначний громадський і суспільний діяч.

Вічна Йому Пам'ять!

Достойній Дружині та Рідні Покійного складаємо найщиріші слова співчуття у їх тяжкому горю.

ДИРЕКЦІЯ ІСТОРИЧНО-ФІЛОСОФІЧНОЇ СЕКЦІЇ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА

в глибокій скорботі повідомляє своїх Членів та Українську Громаду, що дня 10 липня 1975-го року помер на 86-му році життя

св. п. професор доктор

МИКОЛА ЧУБАТИЙ

член-сеніор та кол. заступник директора цієї Секції, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, проф. історії українського права Кам'янецького Університету, Українського Тайного Університету у Львові, Богословської Академії у Львові, Коледжу св. Василія Великого в Стемфорді, професор і декан факультету права і суспільних наук Українського Університету в Римі, професор Українського Вільного Університету в Мюнхені, визначний історик українського права і української Церкви, професор Ситон Голл Університету в Савт Орендж, відновник Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА і перший його голова в рр. 1947-1952 та Президент Головної Ради НТШ в рр. 1952-1855, нагороджений найвищим відзначенням НТШ то є „Шевченківською медалею", член численних американських історичних товариств, автор визначних наукових і публіцистичних праць, в тому числі „Історії українського права", „Історії християнства на Руси-Україні", співробітник і автор гасел Енциклопедії Українознавства, член делеґації Західньої Української Народньої Республіки в рр. 1918-1919, редактор і співробітник „Нової Ради", „Свободи", основник і редактор „Українського Квартальника", учасник міжнародніх історичних наукових з'їздів у Варшаві, Римі і Стокгольмі, визначний громадський і суспільний діяч.

Для увіковічнення пам'яті Покійного Історично-Філологічна Секція НТШ присвятить Йому свій черговий Збірник.

Вічна Йому Пам'ять!

Достойній Дружині та Рідні Покійного висловлюємо найщиріше співчуття.

Кол. Політв'язням Берези Картузької, Воякам і Громадянству подаємо болюче сумну вістку, що 2-го липня 1975 р. в Чікаго, Ілл. відійшов у засвіти

Св. п.

МГР. НОРБЕРТ РИБАК

кол. учасник визвольної війни України в рядах Леґіону УСС, б. політичний в'язень польських тюрем і Берези Картузької.

ПОХОРОН відбувся 5-го липня ц. р. в Чікаґо.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Опечаленій Достойній Родині Покійного передаємо сердечні вислови глибокого співчуття.

ОБ'ЄДНАННЯ КОЛ. ПОЛІТВ'ЯЗНІВ БЕРЕЗИ КАРТУЗЬКОЇ

Успіхи піяністки Христини Петровської

Ню Йорк (УІА). Виставка графіки Христини Петровської - Брежон була закінчена з гарним успіхом, тішилася вона зацікавленістю нашої громади, зокрема мистцями по фаху.

Виставку відкрито 12-го січня ц. р. в Українському Інституті при численній участи гостей не-українців, які подивляли з глибоким заінтересуванням творчість Христини, яка графікою зображувала музичні композиції сучасного великого французького композитора Вулеза.

Між репрезентантами французьких дипломатів привітали гостей від французького посольства та місії, віцеконсула Канадського посольства, між гістьми були присутні професори зі школи Джуліярд, редактори радіостанцій, директор Роберт Шерман від радіопрограми.

Гратулювали Христині Петровській українські мистці, між ними маестро Я. Гніздовський та Ю. С. Гординський. В міжчасі мисткиня виставляла свої графічні праці — в лютому на телевізії СіБіСі, у Національному Мистецькому Центрі та в університеті в Оттаві (Канада), в Канадському Посольстві в Парижі та в університетах в Торонті та Неваді.

В додатку до її академічної та мистецької праці Христина Петровська запрошена концертувати в наступному році в Каліфорнії, Торонті, Оттаві, Монтреалі, в Ню Йорку та у Франції. Її речиталь для СіБіСі був передаваний у квітні для цілої Канади, що буде повторено протягом цього літа.

Та вже найгарнішою несподіванкою для Христини Петровської - Брежон, канадійки українського роду, було рішення Канадської Ради, яка в признання за праці на мистецькому полі (поетка, піяністка і графік) винагородила її стипендією в сумі 5000 дол. для докторської дисертації. І так артистка Христина, молода мати дворічної донечки, стала студенткою університету в Сорбоні (Париж, Франція) як кандидатка на докторат. Опіка Канадійської Ради виявилася ще й тим, що для Христини забезпечено окреме студіо близько до університету. Щоб заохота була ще більша, то Христина отримала теж і французьку урядову стипендію! Канадська українська громада може бути горда, що Христина від Канадської Ради отримала сім стипендій, а на завершення стипендію для докторської дисертації! Згадані стипендії їй належалися, бо високо оцінено музичною критикою її концерти в залі Аліси Тулли (Ню Йорк) та в Національному Мистецькому Центрі в Оттаві (Канада). (Гляди: „Ню Йорк Таймс" та „Щоденник Оттавський").

На завершення, Христину Петровську - Брежон, чекає висока честь у жіночому житті в Америці. Її кандидатуру поставлено в програму „Визначні молоді жінки в Америці", що заторкує молодих жінок в роках 21-35, яким признається Національна Нагорода ЗСА.

Концертом Ренати Бабак започатковано в Чікаго Рік Української Жінки

Українське зорганізоване жіноцтво в Чікаго, за ініціятивою Окружної Управи Союзу Українок Америки, покликало до життя Комітет, складений з представниць 25-ох українських жіночих організацій, для відзначення Року Української Жінки.

Ці відзначування започатковано концертом Ренати Бабак, колишньої солістки — меццо - сопрано Львівської Опери і Великого Театру в Москві, яка вибрала волю, щоб служити українській пісні у вільному світі.

На запрошення згаданого Комітету концерт Ренати Бабак відбувся 7-го червня ц.р. в Авдиторіюм Театрі о год. 7-ій вечора.

У першій частині концерту співачка виконала твори Шумана, Шуберта, Сибеліюса, Доніцетті, Маєрбера і Сен-Санса. Публіка нагороджувала кожний виступ Р. Бабак заслуженими оплесками, які з кожною наступною точкою ставали щораз більш спонтанними.

Другу частину програми виповнила співачка творами Равеля (зокрема гарне було глибоко-драматичне виконання його пісні „Меєрке, мій син"), Ольшанецького, Де Фалля, Понкіеллі, Россіні, а з українських композиторі— Лисенка („Айстри") і Степеняка („Вечірня пісня"). На домагання публіки вона проспівала, як наддатки арію з опери Верді „Дон Карльос" і одну українську народну пісню. Співачці піднесено кіш квітів і кілька китиць троянд.

Безпосередньо після концерту відбулася спільна вечеря-зустріч, на якій почесною гостею була Рената Бабак. Понад триста осіб виповнили авдиторію собору св. Володимира і Ольги. Вечерю молитвою започаткував о. крилошанин М. Бутринський, а привітальне слово від усіх організацій нашого міста виголосив голова філії УККА д-р Ю. Куляс. Він одночасно висловив признання жіночому Комітетові за зразкову підготову святкувань і побажав багато успіхів у дальшій праці українського жіноцтва в Році Української Жінки. Голова Комітету Дарія Маркусь виголосила слово про відзначування Міжнародного Року Жінки, а передусім Року Української Жінки та про завдання українського жіноцтва у вільному світі і його працю для полегшення важких обставин української жінки - в'язня у поневоленій Батьківщині. На закінчення зустрічі, на прохання о. крил. М. Бутринського, Рената Бабок заспівала пісню Кос-Анатольського „Солов'їний романс".

Так в Чікаго започатковано Рік Української Жінки.

А тепер кілька думок з приводу концерту Ренати Бабак.

По концерті чули ми деякі голоси невдоволення, мовляв, співачка відспівала замало українських пісень. Думаю, що коли хтось іде на концерт професійної оперової співачки (а такою саме і є Рената Бабак), то мусить бути приготований на те, що в програмі будуть, за малими винятками, переважно арії з опер світової слави композиторів. Наша співачка — безперечно великий голос — мпозиторів. Наша співачка— ту в більшості такими аріями. Її голосові не завжди підходять пісні, які радше відповідають співачкам камерного характеру. Але, коли ми беремо це до уваги, то можна сказати нашій славній співачці, що вона була б зробила краще, коли б замість кількох чужинних пісень, саме камерного характеру, включила в свою програму ще кілька пісень українських композиторів, які напевно підходили б її великому голосові. Також ще одно побажання публіки до Ренати Бабак: Дуже просимо заповісти наперед кожну зміну точки в програмі! Зокрема, коли йдеться про чужинний репертуар.

Приявних на концерті було майже 1,500 осіб, але вони, на жаль, згубилися в найбільшій чікагській концертовій залі Авдиторіюм Театр, що поміщує 4,000 осіб. Численнішій участі української публіки на концерті Ренати Бабак перешкодили чотири великі весілля, що якраз цього самого дня відбувалися у нашому місті.

Фахову музичну критику, самозрозуміло, полишаю нашим професійним музикам чи музичним критикам. Тут тільки висловлю своє скромне зауваження, що дикція Ренати Бабак — на жаль — не стоїть на такій самій мистецькій висоті, як її великий голос.

Зорганізований Комітет жіночих організацій в Чікаго діятиме протягом цілого біжучого року — Року Української Жінки. Комітет намітив декілька імпрез, а прибуток з них, як і із згаданого вище концерту, призначений на пропаганду в напрямі оборони українських жінок - в'язнів у СССР.

Рома Турянська

Свято Героїв в Ню Йорку

10-й Відділ ОДВУ і 1-ий Відділ УЗХ в Ню Йорку влаштували в суботу 14-го червня ц.р. о год. 5-ій по полудні в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку Свято Героїв. Свято відкрив голова 10-го Відділу Роман Крупка, означивши місяць травень, як місяць відродження в історичному бутті українського народу, де охрещується багато світлих подій. В травні 1648 р. обрано гетьмана всієї України, Богдана Хмельницького, у травні того ж року почалася національна революція, доба державного відродження українського народу. В травні 1659 р. гетьман Іван Виговський розгромив московську навалу під Конотопом. В травні 1917 р. зібрався перший Український Військовий З'їзд, що започаткував українські армії в часі Визвольних змагань.

Крім світлих моментів травень позначується в нашій історії кількома трагічними датами. В травні 1861 року поховано на горі в Каневі, великого Кобзаря України. 1924 р. в київській в'язниці закінчив життя Микола Міхновський, провідник нової доби. 25 травня 1926 р. в Парижі вбив совєтський агент Шварцбарт гол. отамана УНР військ Симона Петлюру. 12 літ пізніше, 23-го травня 1938 р. згинув у Ротердамі від бомби большевицького агента Валюха сл. п. пол. Євген Коновалець, основоположник УВО і ОУН. Сл. п. Євген Коновалець залишив майбутнім поколінням історичний заповіт „Возвеличити цю спадщину і нести її в майбутнє, як стиль і прапор, це завдання нас усіх", та попросив присутніх повстанням з місць вшанувати їхню пам'ять хвилиною мовчанки. Опісля відспівано „Видиш брате мій". Відтак він попросив до слова голову УЗХ, Дарію Бойдуник та передав їй дальше ведення програми, вона по короткім слові попросила головного доповідача ред. Ярослава Гайваса, котрий пояснив чому ми святкуємо і відзначуємо пам'ять Героїв і заявив, що доки український народ не здобуде волі, ми будемо відзначувати пам'ять тих, що лягли на шляху до самостійности і державности. Подав аналогію 2-ох визначних постатей, сл. п. Симона Петлюру, як голову держави, і сл. п. пол. Євгена Коновальця, як провідника визвольно-революційного руху УВО і ОУН.

Вбиваючи Петлюру і Коновальця, ворог хотів вбити українську Націю. Подаючи багато історичних фактів, Польщі, Мадярщини, Болгарії, котрі століттям воювали, котрих жертви були багато більші, як наші. Революція це зрив народу до вільного життя. Революція приносить багато жертв, одначе кінцевий вислід мусить завершитись перемогою. Навів приклад з большевицької окупації України, здавалось, що большевики знищили українську Націю, випололи з неї усе, що уважали вороже большевизмові. Одначе не знищили духа народу, він залишився і діє, як рух, якого знищити не можна, можна, його хвилево здержати, можна його ослабити, а ніколи знищити.

Коли сьогодні переглядаючи світову пресу, можемо ствердити, що большевицька імперія пухне з нутра, а рух живе і діє не тільки в Україні, але в усіх поневолених Москвою народів. Це Нація в поході до її остаточної мети, свободи і незалежности, якої ніколи і ніхто не зупинить. Це не значить, що це станеться завтра, це станеться тоді, коли прийде слушний час, це може тривати десятки, чи більше літ, одначе він мусить прийти, бо тільки через революцію здобувається державу. В цім році ми також святкуємо 200-річчя революції Америки, вислідом якої є могутня держава ЗСА.

По закінченню доповіді відспівано: „Ви жертвою в бою нерівнім лягли..." Опісля Дарія Бойдуник попросила відому рецитаторку Рому Шуган, яка відрецитувала монтаж вибраних творів О. Ольжича і Л. Мосендза і знову відспівано: „Коли ви вмирали вам сурми не грали?.." На закінчення відспівано: „Не пора". Відтак усі, на запрошення Д. Бойдуник, вгощувались кавою і солодким, що приготовили пані УЗХ.

Роман Крупка

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ 20-го ЛИПНЯ 1975 р.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 64-го відбудуться о год. 2-ій точно по полудні у Вінярського в Петерсоні. Просимо всіх членів прибути на збори.

секр. Іван Бурний

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори 42-го Відділу ім. Т. Шевченка відбудуться о год. 2-ій по полудні в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо взяти участь.

В. Марущак рекорд. секр.

ТАРЗАН Ч. 7332 Гелікоптер - несподіванка!

Слава Богу, що вони в трансі від танцювання і барабанів... Гелікоптер буде дійсною несподіванкою!... Якраз досить замішання!.. Капітане Більський, йду вам на допомогу!